

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

August 2021

Rigsrevisionens notat om

Rigsrevisionens rådgivning

Rigsrevisionens rådgivning

9. august 2021

RN 1904/21

I. Indledning

1. Rigsrevisionen reviderer på tværs af hele den statslige sektor og får gennem revisionen en betydelig indsigt i emner af betydning for forvaltningen. Nogle gange drejer det sig om viden og ekspertise, som kun enkelte styrelser eller virksomheder har gavn af. Andre gange vil flere virksomheder eller hele staten kunne drage nytte af denne viden. Ministerierne og de offentlige virksomheder, som Rigsrevisionen reviderer, efterspørger derfor løbende rådgivning fra Rigsrevisionen.

Når Rigsrevisionen rådgiver, er opgaven bl.a. at sikre den rette balance mellem at dele viden uden samtidig at blive en del af myndighedernes beslutningsproces. Jeg vil derfor med dette notat orientere Statsrevisorerne og andre interessenter om de vilkår og begrænsninger, der gælder for Rigsrevisionens rådgivning, herunder om de 5 principper, der guider Rigsrevisionens arbejde med at rådgive. Afgrænsningen sikrer, at rådgivningen sker inden for de rammer, der er fastsat i rigsrevisorloven, og kun i det omfang, det er foreneligt med Rigsrevisionens revisionsopgaver, som de er beskrevet i standarderne for offentlig revision (SOR).

II. Den lovregulerede rådgivning

2. Rigsrevisionens lovregulerede rådgivning er fastlagt af rigsrevisorlovens § 7, § 8, stk. 2, og § 10. Bestemmelserne fastsætter, at Rigsrevisionen skal høres om og rådgive om forhold, der kan påvirke revisionen og regnskabsførelsen, og at ministerier og offentlige virksomheder i en række tilfælde har pligt til at rådføre sig med Rigsrevisionen om forhold, der påvirker regnskabssystemer, forretningsgange og revisionen.

Bestemmelserne i §§ 7 og 10 hænger sammen med bestemmelserne i rigsrevisorlovens § 2, der afgrænser Rigsrevisionens revisionsansvar og opgaver. Rigsrevisorlovens § 7 handler specifikt om situationer, hvor staten eller en af de øvrige enheder, der er omfattet af § 2, deltager i eller opretter en virksomhed gennem kapitalindskud, tilskud, lån, garanti eller anden støtte eller en virksomhed, der modtager indtægter i henhold til lov. I disse tilfælde skal ministeriet (eller den enhed, der omfattet af § 2) rådføre sig med Rigsrevisionen om revisionsspørgsmål af større betydning. Hvis staten opretter eller deltager i en virksomhed som beskrevet i § 7, vil virksomheden umiddelbart falde ind under § 2. Bestemmelsen i § 7 sikrer derfor, at Rigsrevisionen inddrages, inden Rigsrevisionen eventuelt får en ny opgave med revision og påtegning af årsregnskabet for den nyoprettede virksomhed.

3. Jeg har senest i mine notater til Statsrevisorerne af 17. februar 2020 og 6. januar 2021 gjort rede for ændringerne i Rigsrevisionens opgaveportefølje som følge af statens oprettelse af eller deltagelse i nye virksomheder.

4. Af § 8, stk. 2, fremgår det, at rigsrevisor bistår ministrene ved tilrettelæggelsen af regnskabsførelsen og den regnskabsmæssige kontrol. Yderligere nævnes det her, at rigsrevisor forhandler inden for sit embedsområde direkte med vedkommende minister. Finansministeriet har imidlertid i medfør af lov om statens regnskabsvæsen mv. fastlagt nogle generelle rammer for ministeriernes regnskaber. Rigsrevisionens rådgivning om udarbejdelsen af statsregnskabet og den interne kontrol med statslige midler retter sig derfor især mod de generelle regler, vejledninger, systemløsninger mv., der fastlægges af Finansministeriet.

Høringer

5. Rigsrevisionens lovregulerede rådgivning sker sædvanligvis ved, at Rigsrevisionen afgiver bemærkninger til høringer, der er modtaget fra ministerier. Ministerierne er, jf. rigsrevisorlovens § 10, pålagt en generel forpligtelse til at underrette Rigsrevisionen om forhold af betydning for Rigsrevisionens revisionsopgaver. Rigsrevisionen skal derfor bl.a. underrettes i forbindelse med udarbejdelsen af nye regler i love, bekendtgørelser eller cirkulærer mv., der har betydning i forbindelse med Rigsrevisionens revisioner.

6. I praksis modtager Rigsrevisionen løbende en lang række høringer i forbindelse med, at ministerierne rundersender udkast til lovforslag og bekendtgørelser til en bred kreds af høringsparter. Rigsrevisionen tager kun stilling til høringsager, hvis det sker på grundlag af rigsrevisorlovens § 7 eller § 10. Underretninger og spørgsmål fra ministerierne, der har betydning for Rigsrevisionens opgaver, skal altid stilles skriftligt og bliver behandlet i Rigsrevisionen efter interne retningslinjer for behandling af høringer og vurdering og godkendelse af nye eller ændrede revisionsopgaver.

7. Rigsrevisionens rådgivningsopgave i forbindelse med høringer vil typisk bestå i at sikre, at der bliver taget de nødvendige regnskabs- og revisionsmæssige hensyn omfattende fx:

- krav til modtagere af statslige tilskud om, at deres regnskaber revideres i overensstemmelse med standarderne for offentlig revision (SOR)
- ændringer i ministeriernes regnskabsprocesser og systemløsninger, som kan have væsentlig betydning for Rigsrevisionens arbejde
- sikring af Rigsrevisionens revisionsadgang, når der er tale om statslige indtægter og udgifter, og at Rigsrevisionen har adgang til alle dokumenter, der er nødvendige, for at Rigsrevisionen kan opfylde sine forpligtelser
- sikring af, at Rigsrevisionen har de nødvendige forudsætninger for kunne løse en ny opgave, og afklaring af de bestemmelser om revisionen, som ministeriet eventuelt påtænker at fastsætte.

Supplerende til første punkt vedrørende statslige tilskud kan jeg oplyse, at en del af de henvendelser, som Rigsrevisionen modtager fra ministerierne, vedrører udformning af bestemmelser om revision i tilfælde, hvor ministerierne vil stille krav til tilskudsmodtagere om at aflægge et revideret regnskab. Rigsrevisionen har på den baggrund udarbejdet en side på vores hjemmeside, hvor medarbejderne i ministerierne kan finde [svar på de mest centrale spørgsmål](#) vedrørende dette emne.

III. Formålet med Rigsrevisionens rådgivning

8. Rigsrevisionens rådgivning har primært til formål at understøtte, at ministerierne tager de nødvendige revisions- og regnskabsmæssige hensyn i tilrettelæggelsen af deres aktiviteter. Formålet med rådgivningen er således at medvirke til at forebygge fejl og bidrage til en god og hensigtsmæssig forvaltning.

Rigsrevisionens rådgivning sker ofte i forbindelse med Rigsrevisionens revision af ministerier og virksomheder og typisk i form af vejledende råd, som de reviderede kan vælge at inddrage i deres arbejde eller beslutningsprocesser. Rådgivningen kan være tæt knyttet til specifikke revisioner eller være mere almen videndeling på baggrund af revisors og Rigsrevisionens erfaringer.

Som udgangspunkt igangsætter Rigsrevisionen ikke revisionsarbejde på baggrund af en rådgivningsforespørgsel og indhenter normalt ikke informationer ud over, hvad der efterspørges i forbindelse med forespørgslen.

9. Rigsrevisionens rådgivning falder normalt i 2 kategorier:

- den lovregulerede rådgivning, som Rigsrevisionen er forpligtet til at yde i henhold til rigsrevisorloven, jf. afsnit II
- øvrig rådgivning, som Rigsrevisionen typisk yder på opfordring fra de reviderede eller i forbindelse med forskellige videndelingsaktiviteter.

Både den lovregulerede rådgivning og den øvrige rådgivning har fokus på økonomi- og regnskabssystemer, tilskudsadministration og intern kontrol, hvor Rigsrevisionen i kraft af sit arbejde har særlige forudsætninger for at yde kvalificeret rådgivning.

IV. Øvrig rådgivning

10. I praksis sker Rigsrevisionens rådgivning i mange sammenhænge, men altid inden for de rammer, som er udstukket i rigsrevisorloven.

Koordinationsmøder og arbejdsgrupper

11. Rigsrevisionen deltager løbende i forskellige koordinationsmøder og arbejdsgrupper. Rigsrevisionens rådgivning består i disse sammenhænge i at bidrage med den viden, som Rigsrevisionen har opsamlet i forbindelse med revisionen af statens regnskaber og forvaltning og de større undersøgelser. Fx er Rigsrevisionen medlem af Statens Regnskabsråd, som er et rådgivende udvalg under Finansministeriet og Økonomitstyrelsen. Herudover har Rigsrevisionen sammen med revisorbranchens organisation FSR – danske revisorer nedsat et kontaktudvalg om SOR og om revisionen af de dele af den offentlige sektor, hvor regnskaberne ikke revideres af Rigsrevisionen.

Ad hoc-rådgivning

12. En væsentlig del af Rigsrevisionens rådgivning er ad hoc-rådgivning ved besvarelse af formelle eller uformelle henvendelser fra virksomheder eller i forbindelse med revisionsbesøg. Ad hoc-rådgivning kan fx være videreformidling af erfaringer fra et sammenligneligt revisionsområde, videndeling om bedste praksis og henvisning til love, regler, vejledninger mv. eller almindelig udveksling af gode råd og tips. Boks 1 viser eksempler på ad hoc-rådgivning.

Boks 1

Eksempler på forespørgsler om rådgivning

- I EU-projekter kan tilskudsmodtageren ofte vælge mellem flere måder at opgøre løn og administrativt overhead på. En virksomhed kontakter Rigsrevisionen i forbindelse med afklaring af fordele og ulemper ved de forskellige beregningsmodeller for at høre, hvilke omkostninger virksomheden kan inddrage i de forskellige modeller, og hvilken dokumentation der skal vedlægges.
- En bogholder i en virksomhed kontakter Rigsrevisionen for at høre revisors mening om den måde, virksomheden har reorganiseret en regnskabsopgave på som opfølgning på svagheder i arbejdsprocessen, der er konstateret ved den seneste revision.
- I forbindelse med et revisionsbesøg diskuteres, hvordan forretningsgange og interne kontroller tilrettelægges bedst muligt i forhold til de krav, der er stillet i it-sikkerhedsstandarder.

Videndeling

13. Rigsrevisionens offentliggjorte beretninger og notater og Statsrevisorernes bemærkninger er en væsentlig kilde til viden, som ofte med fordel kan deles med flere end de reviderede virksomheder. Boks 2 beskriver andre eksempler på Rigsrevisionens arbejde med videndeling.

Boks 2

Eksempler på videndeling

- Rigsrevisionen afholder hvert år en række gå hjem-møder for medarbejdere i ministerier og styrelser, hvor Rigsrevisionen præsenterer resultater af og erfaringer med revision af udvalgte områder, fx løn og revision, it-sikkerhed og effektiv kontrol.
- I foråret 2021 afholdt Rigsrevisionen for første gang et webinar, hvor vi præsenterede resultaterne af vores beretning om indsatsen for at undgå statsansattes besvigelser for de ansatte i ministerierne. Fremover vil vi formodentlig i større omfang benytte os af denne form for videndeling, som giver os mulighed for at nå et større publikum.
- Rigsrevisionen inviteres jævnligt til at deltage med oplæg i forbindelse med konferencer, lederseminarer og interne personalemøder, hvor vi fx sætter fokus på regelefterlevelse, risikostyring, kontrol og tilsyn.

Rigsrevisionens principper for rådgivning

14. Rigsrevisionens medarbejdere støder i deres daglige arbejde løbende på spørgsmål fra medarbejdere i ministerier og virksomheder, som ønsker sparring og rådgivning. Rigsrevisionen har derfor tidligere fastsat 5 principper for rådgivning, som skal medvirke til at sikre klarhed om Rigsrevisionens rolle, når Rigsrevisionens medarbejdere yder rådgivning. Principperne indgår i Rigsrevisionens system for kvalitetsstyring i overensstemmelse med SOR 2.

- **Princip nr. 1:** Rigsrevisionen vil gerne bistå ministerier og virksomheder og er åben for at yde rådgivning på områder, hvor Rigsrevisionen har den fornødne ekspertise. Dog må rådgivningen aldrig svække Rigsrevisionens mulighed for efterfølgende at udføre en uafhængig revision af det emne, som rådgivningen vedrører.
- **Princip nr. 2:** Rigsrevisionens rådgivning er til vejledning og inspiration. Rådgivningen er ikke bindende for det ministerium eller den virksomhed, som rådgivningen er rettet mod.
- **Princip nr. 3:** Ledelsen i ministeriet eller virksomheden har ansvaret for driften af ministeriet/virksomheden og beslutter, om og hvordan ledelsen vil følge Rigsrevisionens rådgivning.
- **Princip nr. 4:** Rigsrevisionens rådgivning har bl.a. udgangspunkt i revisors revisionserfaringer og viden om det konkrete område og om ministeriet eller virksomheden. Hvis der er spørgsmål af betydning for Rigsrevisionens opgaver, beder Rigsrevisionen ministeriet eller virksomheden om at henvende sig skriftligt i overensstemmelse med rigsrevisorlovens § 7 eller § 10.
- **Princip nr. 5:** Revisor har et særligt ansvar for at sikre, at Rigsrevisionens rådgivning er i overensstemmelse med gældende regler og love.

V. Sammenfatning

15. Sammenfattende kan det konstateres, at Rigsrevisionens rådgivning, bl.a. af hensyn til opretholdelsen af rigsrevisors uafhængighed, er snævert afgrænset i rigsrevisorloven. Opretholdelsen af Rigsrevisionens uvildighed i forhold til de ministerier og virksomheder, Rigsrevisionen reviderer, understøttes yderligere af Rigsrevisionens 5 interne principper for rådgivning.

Det er samtidig vigtigt at notere sig, at Rigsrevisionens rådgivning – uanset formen – udelukkende er vejledende, da de statslige institutioner altid selv har det ledelsesmæssige ansvar for deres dispositioner og beslutninger.